תלמוד בבלי · ראשונים · רי״ף · מפרשים · בעל המאור

# המאור הקטן על ביצה

רבנו זרחיה הלוי

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# המאור הקטן על ביצה

רבנו זרחיה הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/המאור-הקטן-על-ביצה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

# תוכן העניינים


דף א. . . . . 4
דף א: . . . . . 6
דף ב. . . . . 7
דף ב: . . . . . 8
דף ג: . . . . . 9
דף ד. . . . . 10
דף ד: . . . . . 10
דף ה. . . . . 11
דף ה: . . . . . 11
דף ו. . . . . 12
דף ו: . . . . . 12
דף ז. . . . . 12
דף ז: . . . . . 13
דף ח. . . . . 14
דף ט. . . . . 14
דף י. . . . . 15
דף י: . . . . . 16
דף יא. . . . . 16
דף יב. . . . . 17
דף יג. . . . . 17
דף יד. . . . . 19
דף יד: . . . . . 19
דף טו. . . . . 19
דף טז: . . . . . 20
דף יח: . . . . . 21
דף יט. . . . . 22
דף יט: . . . . . 23
דף כ: . . . . . 24
דף כא. . . . . 24
דף כא: . . . . . 25

## דף א.

[דף ב' ע"א] מאי קושיא דילמא בית שמאי לית להו מוקצה וקשיא לן וכי אפשר לומר כן והא במתני' תנינן לה דתנן בית שמאי אומרים לא ימול אא"כ נענע אלמא אית להו לבית שמאי מוקצה וכי תימא טעמייהו דבית שמאי התם לאו משום מוקצה הוא אלא משום דאתי לאמנועי משמחת יו"ט כדמסקינן התם בגמרא זו טעות ביד קצת המפרשים ועיקר פי' אותה שמועה כך הוא זמנין דמנח כחושים ושקיל שמנים כלומר שעלה בדעתו מאתמול לזמן שמנים וביו"ט יבאו לידו תחלה כחושים ויניח הכחושים ויטול השמנים אי נמי בחלוף נמצא מטלטל ושביק מטלטל ושביק וקא מטלטל מידי דלא חזי ליה כלומר מה שלא הכין מאתמול אי נמי זמנין דמשכח להו כולהו כחושים מה שלא עלתה בדעתו נמצאת הכנתו מאתמול כשאמר מכאן אני נוטל למחר הכנה בטעות ואינה הכנה אלא כולן מוקצין הן וקא מטלטל מידי דלא חזי ליה ועוד דקא מימנע ליה משמחת יו"ט לגמרי כדשביק להו לכולהו לפיכך צריך שיאמר מעיו"ט לב"ה זה וזה אני נוטל שמאחר שאינו מקפיד למשמש בהן כבר נמלך עליהן בדעתו בין שיהיו שמנים בין שיהיו כחושים ולא אתי לטלטולי ולמשבק ולב"ש צריך לנענע בבריכה ראשונה כדי שיהא זמונו זמון יפה ואי לאו הכי אתי לאמלוכי ולא הוי זמונו זמון ולעולם טעמייהו דב"ש משום מוקצה ואי הכי הדרא קושיין לדוכתה היכי סליק אדעתין למימר דב"ש לית להו מוקצה וי"ל דילמא שאני מוקצה בעלי חיים דחייס עלייהו ומקצה להו מדעתיה משום חורבן שובך וכדאוקימנא לקמן בבריכה הראשונה דחיישינן דילמא ממליך עלה משום חורבן שובך ודכותה אמרי' לענין בהמה שמתה מודה היה ר"ש בבעלי חיים שמתו שאסורין ודב"ש עדיפא מדר"ש דאית להו מוקצה בדבר שמלאכתו לאיסור אפי' לצורך גופו וכדתנן אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר ובהא עדיפא דב"ש אפילו מדר' יהודה וכל שכן מרר"ש אבל בביצה לית להו מוקצה ומותרת היא ואמה לפי שהם גדלים בביתו של אדם ודעתיה עלייהו לפום הכי קא מהדרינן למימר קס"ד אפילו למאן דשרי במוקצה בנולד אסר ואוקמה רב נחמן בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ודאית ליה מוקצה אית ליה נולד ודלית ליה מוקצה לית ליה נולד ודוקא בעומדת לגדל ביצים להוציא מהם אפרוחים אבל בעומדת להטיל ביצים לאכילה אע"פ שהתרנגולת מוקצית אין הביצה מוקצית דהא דעתיה עלה מאתמול כדאשכחן ליה לר"נ דאמר במס' שבת עז לחלבה ותרנגולת לביצתה ורחל לגיזתה פלוגתא דר' יהודה ור"ש ובמסכת שבת פרק חבית אמר רב חסדא חולב אדם עז לתוך הקדרה אבל לא לתוך הקערה ואנו מפרשין אותה אפילו בשבת ואע"פ שהרי"ף ז"ל פירשה ביו"ט אנו רגילים לפרשה אפילו בשבת ואע"פ שהעז

מוקצית היא בעצמה בשבת אין חלבה מוקצה דדעתיה עליה מאתמול וכשם שאתה אומר בעז לחלבה כך בתרנגולת לביצתה אע"פ שהתרנגולת מוקצית אליבא דרבי יהודה אין הביצה מוקצית ומותרת היא אליבא דר"נ ולא קי"ל כותיה בהא מדכולהו אמוראי דבתר ר"נ אוקמוה למתני' אפילו בתרנגולת העומדת לאכילה אין לחלוק בביצה אלא היא אסורה בכל ענין למר כטעמיה ולמר כטעמיה והרי"ף ז"ל סמך בפירושא דמתני' על רבה דפירשה לטעמיה משום הכנה ואע"ג דכולהו אמוראי לא אמרי כרבה דהכנה לית להו כלומר הכנה דחול לית להו אלא כיון דאיתכין מאתמול שרי אפילו מיו"ט לשבת ומשבת ליו"ט אפילו הכי דרב עדיפא מדאשכחן ליה לרב דאית ליה הכנה דרבה בשבת ויו"ט ואפסיקא הלכתא בהדיא אלמא הלכתא כותיה דרבה דתלי ביה טעמיה דרב וזהו טעמו של הרי"ף ז"ל שסמך בפירוש משנתנו על טעמי' דרבה אע"פ שטעם הכנה דרבה במשנתנו זו ובכל הדומה לה יותר רחוק מכל שאר הכנות האמורות בתלמוד לענין מוקצה שאין בזו שום סרך מוקצה אלא שאין מותר בשבת דבר שנברא ביו"ט מאתמול ולא ביום טוב דבר שנברא בשבת מאתמול ואין בזה שום סרך מוקצה אלא גזירת הכתוב כך היא והיינו דאיצטריך רבה למימר כל ביצה דמתילדא האידנא מאתמול גמרה לה ואילו היה בדבר סרך מוקצה לא היה צריך לומר מאתמול גמרה אלא כל ביצה דמתילדא האידנא גמרה לה וכיון דלא איתכנא מאתמול אסירא אלא בעל כרחך אין כאן חשש מוקצה וגזירת הכתוב היא בהכנה הבאה מיום קדש לחבירו אבל בהכנה הבאה בו ביום אין בה שום איסור כדאמרי' התם במסכת עירובין מי סברת סוף היום קנה עירוב לא תחלת היום קנה עירוב ושבת מכינה לעצמה והלא אתה יכול ללמוד מזאת שאם היתה הכנה זו תלויה בתורת מוקצה לא היתה שבת מכינה לעצמה שאין שבת ולא יו"ט מכינין לעצמן שום מוקצה בעולם:

והא דאמרינן עלה בשבת דעלמא תשתרי איכא דקשיא ליה כיון דאוקימנא בתרנגולת העומדת לאכילה היכי סליק אדעתין למימר שבת דעלמא תשתרי והלא אין התרנגולת עומדת לאכילה בשבת כי היכי דתשתרי ביצתה ומוקים לה בשיש לו חולה של סכנה בתוך ביתו שאף התרנגולת עצמה מותרת לאכילה ולא חזי לן למיסמך על הדין פירוקא דהא מילתא דלא שכיחא היא וליכא למיגזר בה משום שבת אחר יו"ט אלא מסתברא לן שאע"פ שאין התרנגולת עומדת לאכילה בשבת אם אינה עומדת לגדל ביצים להוציא מהן אפרוחים אלא להטיל ביצים אין על הביצים תורת מוקצה והרי הם כחלב הבא מן העז לתוך הקדרה שמותר אפילו בשבת וכדפרישית לעיל בטעמיה דרב נחמן וכיון שהביצים בעצמן מוכנים הם אין הפרש בין הנולדים בשבת לנולדים ביו"ט ואע"פ שאמן

של אלו עומדת לאכילה ואמן של אלו אינה עומדת לאכילה והיינו דאיצטרכינן למימר עלה גזירה משום שבת אחר יו"ט:
והא דאמרינן בגמ' בטעמיה דר"נ שבת דחמירא ולא אתי לזלזולי בה סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבילה לפני הכלבים י"ט דקיל ואתי לזלזולי בה סתם לן תנא כר' יהודה כדתנן אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט ואע"ג דאיכא למדחי' להההיא מתני' ולאוקומה בארזי ואשוחי דהוו להו קורות מוקצות מחמת חסרון כיס וכן קורה שנשברה ביו"ט לפי שאין אדם יושב ומצפה אימתי תשבר קורתו הא תנן תוב אין משקין ושוחטין המדבריות סתמא ודאי כר' יהודה מיהא איכא לאקשויי עלה מההיא דאמר רבא בפ' יו"ט מי איכא מידי דשבת שרי וביוה"כ אסור ה"ג מי איכא מידי דבשבת שרי וביו"ט אסור והכי קי"ל הלכתא בשבת כר"ש וביו"ט כרבי יהודה:

## דף א:

הריני מוסר לך כלל גדול בתורת המוקצה כדי שתסתלק הקושיא הזו מעליך כל מוקצה שבא על דבר שהנאתו על ידי מלאכה או מעשה המותר ביו"ט ואסור בשבת כגון בקוע עצים הקורות וכגון אין מסיקין בשברי כלים וכגון שחיטת המדבריות וכגון עז לחלבה ורחל לגיזתה ותרנגולת לביצתה ותורי דרדיא זו היא מוקצה שאסור ביו"ט כרבי יהודה ומאליו הוא נאסר בשבת משום מלאכה דאית ביה דהיא בקוע עצים וההיסק בשברי כלים והשחיטה למדבריות ולעז ולרחל ולתרנגולת ולשוורים ואין אנו צריכין לאוסרם בשבת משום מוקצה בלבד וכל מוקצה שבא על דבר שדרך הנאתו בלא שום מלאכה ומעשה האסורים בשבת ואין בו שום איסור אלא משום מוקצה בלבד כגון להגביה מעל השולחן עצמות וקליפין שמתחלת השבת היו מוכנין לאדם אגב אמן ולא היו מוכנין לבהמה שמוכן לאדם אינו מוכן לבהמה ועכשיו שנתפרקו העצמות מן הבשר (ומן) הקליפות מן הפירות נעשו ראויין לבהמה אלא שהן מוקצין וכגון חיתוך נבילה לפני כלבים וכגון תמרי דעיסקא זהו מוקצה שמותר בשבת כר"ש ואין צריך לומר ביו"ט ומכאן אתה למד לכל דיני מוקצה האמורים בשבת וי"ט והרבה מהם שלא נשמר בהם הרי"ף ז"ל ובסוף מסכתא זו תמצא מהם בכלל דבריו שכתב ממילא שמעי' דה"מ דאינון עז לחלבה וכו' דכולהו ביו"ט אסירי ומאי דחזי מיניהון למיכל מיניה בשבת כגון תמרי דעיסקא שרי למיכל מיניה בשבת אלמא בשבת שרי למיכל תמרי דעיסקא ולא ביו"ט ועוד שנה

בענין הזה בפי' ואמר כולהו לר"נ ביו"ט אסירי וצריך אתה להזהר בדיני המוקצה בכלל דברי הרי"ף ז"ל שלא שם אל לבו ההפרש שהפרשנו בו והוא נכון וברור:

## דף ב.

[דף ג ע"ב] והא דתניא אחת ביצה שנולדה בשבת ואחת ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה הלכה היא ומייתי' לה בהלכה למעשה בעובדא דאושפזיכניה דרב אדא בר אהבה ואע"פ שהביצה אפשר לגמעה כשהיא חיה כיון שדרך הנאתה על ידי בישול הוא איסור מוקצה נוהג בה ביו"ט ומתוך שנוהג בה ביו"ט דרך הנאתה נוהג בה בשבת אפילו בגמיעה ואפילו בטלטולה לכסות בה את הכלי ולסמוך בה כרעי המטה שהם שלא כדרך הנאתה ובהא אפילו ר"נ דמוקי' לה למתני' בתרנגולת העומדת לגדל ביצים מודה וכל שכן לרבה ורב יוסף ור' יצחק דמוקמי לה למתני' בטעמא אחרינא שאין לדבריהם להפריש בין שנולדה ביו"ט לנולדה בשבת הכל אסור מטעם אחד:

והא דאמרי' וספיקה אסור' אוקמה דב אשי דהוא בתרא בספק יו"ט ספק חול ומשום דה"ל דבר שיש לו מתירין וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל וכשם שאינו בטל כך ספקו אסור אע"פ שהוא ספק דדבריהם ואין צ"ל בספק טרפה שהוא ספק דאורייתא ודאמרי' נתערבו באלף כולהו אסורות פירשוה המפרשים בודאי אבל לא בספיקה ודאמרי' עלה אי אמרת בשלמא ספק יו"ט ספק חול ה"ל דבר שיש לו מתירין כלומר הוה ליה ודאה דבר שיש לו מתירין אלא אי אמרת ספק טרפה אפילו ודאה דבר שאין לו מתירין הוא וליבטול ברובא אבל ספיקה שנתערבה באחרות אינה אוסרת שאין לנו איסור ספק ספיקא כה"ג אלא לר' יהודה דאמר רמוני באדן אסורין בכל שהן כיצד נפלה אחת מהן לרבוא ומרבוא לרבוא אסור ואיתא בכל הזבחים ויש ספרים משובשים בענין הזה במקצת הנוסחאות. ואיכא דקשיא ליה על הא דרב אשי דאוקמא בספק יו"ט ספק חול מההיא דאמרינן כי לא בדק אימור מאתמול גמרה ואמאי תיהוי בספק יו"ט ספק חול ותיתסר ואיכא למימר דאפי' בדספנא מארעא טפי שכיח למירמא ביממא מלמירמא בליליא ומשום הכי תלינן לקולא ואזלינן בתר רובא ולמירמא בליליא טפי שכיח מדר' יוחנן דאמר ביצה שיצאה רובה מערב יו"ט וכו' הילכך היכא דבדיק מאתמול אסורה בדספנא מארעא וכדר' יוסי בן שאול:

## דף ב:

ומצאתי לרב ר' אפרים ז"ל היכא דשחט תרנגולת ביו"ט אחר השבת ומצא בה ביצים גמורות אסורות דאיכא למימר דילמא מאתמול גמרי ואין שבת מכינה ליו"ט וכשם שאסור ספק יו"ט ספק חול כך ספק בשבת גמרו ספק בו ביום גמרו אסורות ולא נתכוונו דברים הללו אצלי כי ביצים במעי תרנגולת כאחד מאיבריה הם ואינם נאסרות אפי' ביו"ט שאחר השבת:

ל"ק הא לן והא להו לדידן בני בבל שאנו רגילים לעשות שני ימים מספק בין קודם תקנה בין לאחר תקנה לא נתחדש אצלנו שום סימן לתקנת רבן יוחנן בן זכאי וכשם שקודם תקנה היתה ביצה אסורה לפי ששני הימים היו קדושה אחת כך לאחר תקנה אע"פ שחזרו להיותן כשני ימים טובים של גליות שהן מספק אפ"ה ביצה אסורה כמנהגנו קודם תקנה והוא הדין אף בא"י בכל מקום חוץ ממקום הועד הכל הוא כמנהג בני בבל אבל לדידהו במקום הועד שלא היה להם שום ספק קודם תקנה שהיו נוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש היתה ביצה אסורה דהויא לה קדושתא אריכתא שני הימים כיום אחד ארוך דמו. ולאחר שהתקין רבן יוחנן להיות מקבלין עדות החדש כל היום אפילו באו מן המנחה ולמעלה לא היו נוהגין כי אם אותו היום בלבד קדש ואם לא באו עדים כלל אותו היום היו נוהגין אותו למחר בלבד קדש נמצא בין כך ובין כך אין הקדושה אלא יום אחד ואע"פ שהיו משמרין כל היום הראשון בקדושה שמא יבאו עדים עד הערב ולא היו מפסיקין אותו מקדושתו עד הערב משום זה הספק ולערב אם לא באו עדים כלל היו נוהגין למחר קדש אין קדושת הספק של יום ראשון מצטרפת לקדושת הודאי של יום שני ואם נולדה בזה מותרת בזה דהשתא מיהת איגלאי מילתא למפרע דיומא קמא חול גמור מאחר שלא באו עדים כלל:

והרי"ף ז"ל כתב מדאמר רבא אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מי לא מודה וכו' שמעי' מינה דבני א"י מחייבי למעבד שני ימים טובים של ר"ה ואין לנו שום ראיה מדברי רבא על מה שכתב שלא נאמרו דברי רבא אלא בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראיה אבל בדורות הללו מאחר שהותקן סדר העיבור ע"פ המנהג שנהוג בידינו הרי חזרה כל א"י להיות כבית הועד שאין להם ספק בקדושת היום ואינן חייבין לשמור כ"א יום אחד בין בר"ה בין בשאר ימים טובים וכן נהגו לעשות בא"י כל הדורות שהיו לפנינו עד עתה חדשים מקרוב באו לשם מחכמי פרובינציאה והנהיגום לעשות שני ימים טובים בר"ה על פי הלכות הרי"ף ז"ל וכן כתב ה"ר אפרים ז"ל כמו שכתבנו אנו ונמצא בשאלה למר רב נסים ז"ל מלפני רבינו האיי גאון ז"ל למה אמר אדונינו כי בני

ארץ ישראל תופסין ר"ה שני ימים הלא אנו רואים עד עתה שאין תופסין אלא יום אחד והשיב בזמן שהיו מקדשין על פי הראיה אין מקום הוועד עושין אלא יום אחד אבל חוץ לתחום אותו מקום נוהגין שני ימים מקודם ושולחין שלוחים לכל מקום לאיזה יום קדשו בית דין את החדש וכל מקום ששלוחי תשרי מגיעין אין נוהגין את שאר המועדות אלא יום אחד וזו היא ששנינו על ששה חדשים שלוחים יוצאין ואשר אמרתם בעבור בני א"י ביו"ט של ר"ה כך אמרנו בדין הוא שיעשו כמנהג הראשונים ולא ישנו ממנהג אבותיהם נ"ע אלו דברי גאון ז"ל ומכל מקום אתה למד שלא היו נוהגין בכל ארץ ישראל לעשות אלא יום אחד בין בראש השנה בין בשאר ימים טובים:

## דף ג:

אפרוח שנולד ביום טוב פלוגתא דרב ושמואל ואיתימא ר' יוחנן והרי"ף ז"ל לא פסק בה הלכתא כמאן משום דאסתפקא ליה מדקי"ל רב ושמואל הלכתא כרב באיסורי וקיימא לן רב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן ונראה לנו כיון דאיכא רב כהנא ורב אסי דסברי לה כשמואל נקטינן לקולא ועגל שנולד ביום טוב אפילו רב מודה דשרי כיון דאית ביה תרתי דמוכן אגב אמו ומתיר עצמו בשחיטה ואפילו נולד מן הטריפה נראה לנו שהוא מותר כטעמיה דרבה ואיתימא רב יוסף דבתראי אינון ותרתי לקולא אית ביה נמי חדא דמוכן אגב אמו לכלבים וחדא דמתיר עצמו בשחיטה והיכא דמתיר עצמו בשחיטה ואינו מוכן על גב אמו היינו פלוגתא דרב ור' יוחנן באפרוח ולא דמי למדבריות דהתם אין היתר שחיטה בא להן בו ביום כאפרוח. והיכן דמוכן אגב אמו ואינו מתיר עצמו בשחיטה אפילו רבי יוחנן מודה שהוא אסור וזו היא ביצה שנולדה מתרנגולת העומדת לאכילה דאסר לה רבי יוחנן משום משקין שזבו ומדאיפליגו בה אמוראי באפרוח שנולד ביו"ט שמעינן מינה דליתא לדרבי אליעזר בן יעקב דאמר אף בחול אסור לפי שלא נתפתחו עיניו וכן כתב הרי"ף ז"ל במסכת חולין:

מתני' השוחט חיה ועוף ביום טוב אוקמא רבה ורב יוסף בהשוחט שבא לימלך ומדרמי' לקמן מתני' אהדדי ואמר רבי יוחנן מוחלפת השיטה איתהפכא לה מתני' דהשוחט חיה ועוף והוו להו בית הלל לקולא דאי אחזרת תריסין קאי רבי יוחנן לומר שהיא המוחלפת לא מיתרצא מתני' משום דבית שמאי דקשיא דבית שמאי אדבית שמאי השתא ומה היכא דשובכו מוכיח עליו מחמרי ב"ש גבי חזרת תריסין שאין שם שום צד היתר אלא שהתירו סופן משום תחלתן דלא ליתא לאימנועי משמחת יו"ט נמצא שכל טעם ההיתר תלוי בשמחת יו"ט בלבד ולא בדבר אחר לא כ"ש שהיה להם להחמיר אלא ודאי מתני'

דהשוחט היא המוחלפת והוו להו ב"ש לחומרא וב"ה לקולא בשמחת יו"ט וכל המשניות כולן כאחת והיינו דאמרי' לקמן וליכסייה בדקר נעוץ דלית ליה ואירישא דברייתא קאי דקתני אין שוחטין אותו ביו"ט על מה אין שוחטין ישחוט ויחפור בדקר נעוץ כב"ה דאלמא מתני' דהשוחט היא המוחלפת ואין אתה יכול לומר דאסיפא דברייתא קאי דקתני ואם שחטו מדמסקי' בה והא מדקתני סיפא אם שחטו אין מכסין את דמו מכלל דעד השתא מרישא דברייתא קא מקשה ליה מכל זה למדנו דמתני' דהשוחט היא המוחלפת ואע"ג דתנינן לה בבחירתא גבי קולי ב"ש שיבושא הוא דאישתבשא ליה מתני' לתנא דהתם כי היכי דאישתבשא ליה לתנא דהכא ועל תלמוד ערוך שבידינו אנו סומכין ובפלוגתא דרבה ורב יוסף קי"ל כרב יוסף דבשל סופרים הלך אחר המיקל וסוגיין בכולה מסכתא דחיישי' לאימנועי משמחת יו"ט ולאימלוכי לא חיישינן כההיא דתניא ב"ה אומר מוליכים זה אצל זה והרי"ף ז"ל לא חשש לכתוב מכל זה כלום:

## דף ד.

ואנו תמהים עליו היאך פסק בחזרת תריסין כב"ה לקולא וכתב מתני' דהשוחט כצורתה בלא חילוף ובגמרא רמינן להו אהדדי ומתרצי' ומפכינן חדא מקמי חברתה ומדאמר רבה בריה דרב ייבא כוי היינו טעמא דלא מכסי' גזירה משום התרת חלבו שמעי' מכללא דהא דאמר רב יהודה מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בו כל צרכו בין לספק בין לודאי הוא מוכן ומותר לכסות בו אפילו צואה ואין לנו לחוש אם צואה היא ודאי כנהרבילאי או אם היא ספק כרב' וכוי טעמא אחרינא הוא:

## דף ד:

אמר רבה שחט צפור מערב יו"ט וכו'. כתב עלה הרי"ף ז"ל והלכתא כאבוה דשמואל דגרסינן בפרק משילין וכו' כדכתיבנא בהלכות ואדרבה אפכא מסתברא דהא אמרי' בפ' משילין אבל פירי דטבילי האידנא כגון עיסה לאפרושי ממנה חלה מפרשינן ויהבינן חלת ארץ ישראל שהעיסה טבולה לה אבל חלת חוצה לארץ מאחר דקיימא לן כשמואל דאמר הולך ואוכל ואח"כ מפריש הא לא טבולא כל עיקר ואין בה משום דמיחזי כמתקן דהא לית בה משום טבל הילכך כרבה מסתברא וטעמי' טפי עדיף ובעיסת חוצה לארץ נאמרו כל הדברים הללו האמורים כן:
ב"ש אומרים אין מוליכין את הסולם וכו' מדפסיק הרי"ף במס' שבת כרב יהודה אמר רב דאמר כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור וכרבי

אלייעזר ור' שמעון דתניא שוטחן בהמה קאמר לן פלוגתא דמתני' בין ברשות היחיד בין ברשות הרבים ולא כרב חנן בר אמי ובמסכת שבת יש לנו בזה סברא אחרת שנראה לנו שאין הלכה כרב יהודה אמר רב הילכך הליכת סולם ברשות הרבים אסור כלישנא בתרא דרב חנן בר אמי ובהטוי סולם של עלייה קיימא לן לאיסורא מעובדא דבני רבי חייא דנפק לקריאתא:

## דף ה.

[דף יא ע"א] רבא אמר בשתי קינין זו למעלה מזו עסקי' ולא מיבעיא קאמר כתב עלה ה"ר שלמה ז"ל ולא מיבעיא קאמר לא גרסינן ואנן גרסינן ליה והכי מפרשי' לה למתני' אליבא דרבה זו ששנינו בתוך הקן ולפני הקן הן שתי קינין זו למעלה מזו התחתונה היא הפנימית ועלה שנינו בתוך הקן והעליונה היא החיצונה ועליה שנינו לפני הקן והיינו דקתני בתוך הקן ומצא לפני הקן לא שזימן בתוך הקן אלא הרי הוא כאילו אמר הניח בתוך הקן ומצא לפני הקן ולא הוזכר הזימון במשנתינו אלא שאנו מפרשי' אותה כך בשזימן בעליונה ולא זימן בתחתונה וכך היא הצעת משנתינו על דרך פרושה הניח בתוך הקן יונים שאין מזומנין אבל זימן לפני הקן ולמחר מצא לפני הקן ולא מצא במקום הקן כולם אסורים ולא מיבעיא קאמר כו' וההיא דברייתא דבפרק אין צדין דקתני בהדיא אמר ר' שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי וב"ה על שזימן בתוך הקן ומצא לפני הקן שאסורין ההיא ודאי מסייעא ליה לרבי חנינא אליבא דרבא ואליבא דאביי דחיה לה כדדחינן לה למתני' דהכא בדף:

## דף ה:

[דף יב ע"א] תני תנא קמיה דרב יצחק בר אבדימי השוחט עולת נדבה ביו"ט לוקה ואוקימנא לב"ש לב"ש אין לב"ה לא ולב"ש נמי עולת נדבה אין עולת חובה לא ואתיא כמ"ד נדרים ונדבות קרבין ביו"ט לב"ה ולב"ש אין קרבין נזירה שלמים אטו עולות ועולה של יו"ט נמי גזירה אטו עולה שאינה של יו"ט שמן הדין היה להם להקריב משום שנאמר וחגותם אותו חג לה' כל דלה' ועולא דדריש ליה אליבא דב"ה ס"ל כמ"ד נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט אבל עולת נדבה ודאי לוקה לב"ש דהא לא קביע ליה זמן ואין בה שום צורך הדיוט והא דתניא אמרו להם ב"ש לב"ה והלא כבר נאמר עצרת תהיה לכם לכם ולא לגבוה דשמעת מינה דעל עולת חובה לוקה לב"ש ההיא כמ"ד נדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט והא דאמרי' לב"ה מתוך שהותרה מלאכה לצורך הותרה נמי שלא לצורך

אין התרה זו שוה בכל דבר אלא יש לה דרכים חלוקים זה מזה בקטן ולולב וס"ת דאיכא להדיוט צורך כל דהו אע"פ שאינו לאוכל נפש מותר לכתחילה ובעולת נדבה שהיא כולה לגבוה ואין בה להדיוט כלום לא הותרה לכתחלה אלא שאם עבר ושחטה אינו לוקה כיון שהוא מצוה וה"ה למבשל גיד בחלב ואכלו אע"פ שהוא איסורי הנאה כיון דקא מתהני מיניה ביו"ט אינו לוקה אבל הוציא אבנים לעשות מהן בנין אפילו ב"ה מודו דחיובי מחייב עליהן והוצאת כלים פלוגתא דב"ש וב"ה כמ"ש בהלכות:

## דף ו.

והא דתנן משלחין כלים בין תפורין בין שאינן תפורין ב"ה הוא דכי היכי דפליגי ב"ש במדורה פליגי בהוצאת כלים דאידי ואידי הנאת גופו היא ולאו אוכל נפש:

[דף יג ע"א] ל"ק הא ר' הא ר' יוסי בר' יהודה לר' דמחייב במעשר במכניס שבלים למוללן במלילות משעת כניסתן ולא מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ביו"ט שהרי הן טבולין מאתמול אבל לר' יוסי ברבי יהודה דפטר להו ממעשר עד שעת מלילה כיון דמוללין מלילות ביו"ט הוו להו פירי דטבילי האידנא ומותר להפריש מהן תרומה ביו"ט ולדבריו מצינו תרומה שזכאי בהרמתה ואקשינן עלה ולרבי נמי משכחת לה כגון שהכניס שבלים לעשות מהן עיסה ונמלך עליהן ביו"ט למללן דטבלן ביומיה ואוקימנא מאי תרומה רוב תרומה וזו השיטה בפירש"י ז"ל:

[שם ע"ב] והא דתניא לענין מעשר המולל מלילות של חטין מנפח על יד על יד וכו' ואר"א עלה וכן לשבת:

ופליגי בה אמוראי כיצד מולל ופירושה ביו"ט וכיצד מנפח ופירושה בשבת ולא הזכיר הרי"ף ז"ל מכל זה כלום במקום הזה אלא במסכת שבת וגם שם לא כתבה כראוי:

## דף ו:

[דף יד ע"א] ופלוגתא דרב הונא ורב חסדא במלח מאי טעמא בעי שנוי לא אסתיימא הילכך נקטינן כחומרי דמר וכחומרי דמר והיכא דידע מאי קדרה בעו בישולי אי נמי במוריקא כולהו בעי שינוי:

## דף ז.

[דף יד ע"ב] הא דתנן משלחין כלים אע"פ שיש כלאים אוקימנא בקשין ובמסכת יומא אמר רב אסי בגדי כהונה קשין הן ולפיכך היו פושטין אותן ומניחים אותן תחת מראשותיהן ואיכא דקשיא ליה ההיא דגרסינן במס' ערכין הכל חייבין בציצית כהנים

ולוים וישראלים והוינן בה פשיטא כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל ואשתרי כלאים לגבייהו וכו' ואם איתא דבגדי כהונה קשין הם הא לא אשתרי להו כלאים ונ"ל כאן באבנט כאן בשאר בגדים ההיא דבמסכת יומא באבנט נאמרה שפרחי כהונה הדיוטים היו ולא היה בבגדיהם כלאים אלא באבנט בלבד והאבנטים של כהן גדול ושל כהן הדיוט היו קשין מפני שהיו חוגרין בהן מתניהן אבל זה שאמרו במסכת ערכין דאשתרי כלאים לכהנים בבגדי כהונה בחשן ואפוד של כהן גדול שהיה בהן כלאים והיו רכין ולא קשין לפי שהיו עשויין ללבישה ומדאסיקנא התם בבגדי כהונה היוצא בהן במדינה אסור איכא למימר דאדחיה לה דרב אשי דאמר בגדי כהונה קשין הן ואיכא למימר האי דקתני במדינה אסור לאו משום כלאים אלא מעלה דרבנן היא ומעלה שעשו בבגדי קדש ודיקא נמי דקתני אסור ולא קתני חייב ש"מ ויש מי שפירש שלא אמרו בגדי כהונה קשין הן אלא לענין הצעה תחתיו של אדם דמדאורייתא שריא ורבנן הוא דגזרו בה ברכין ולא בקשין שאין דרכו של אדם להשתמש בהן ליהנות מהן אבל בלבישה אסורין הן בגדי כהונה אע"פ שהן קשין כיון שהן שוע טווי ונוז ולפי' חייב בהן במדינה משום כלאים וכל שהוא שוע או טווי או נוז דהוא כלאים מדרבנן ולא דאורייתא אם הוא קשה מותר אפילו בהעלאה דלא גזור רבנן בקשין והיינו טעמא דנמטא גמדא דנרש שאפילו היה מן הרכים לא היה אסור אלא מדרבנן כדתנן הלבדין אסורין מפני שהן שועין ובסוף מס' נדה אסיקנא דמדאורייי' בעי' שוע טווי ונוז שלשתן כאחד מדאפיק בהו רחמנא בחד לישנא דכתיב שעטנז:

## דף ז:

[דף טו ע"א] הא דאמר אביי היה בא בדרך ותפלין בראשו כתבה הרי"ף ז"ל בפרק המוצא תפילין בקצרה ויש לומר דלענין שקיעת חמה בחול לא קיימא כוותיה דאביי משום דאסיקנא בדוכתא לילה זמן תפילין הלכה ואין מורין כן הלכך אין צריך להניח ידו עליהן אבל ביושב בבית המדרש ותפלין בראשו וקדש עליו היום איתא לדאביי וכרבי עקיבא דאמר לילה זמן תפילין שבתות וימים טובים לאו זמן תפילין קיימא לן הלכך מניח ידו עליהן עד שמגיע לביתו ולא שביק להו היושב בבית המדרש בבית הסמוך לבית המדרש או הבא מן הדרך בבית הסמוך לחומה אע"ג דמנטרין התם מחמת כלבי אי לא מנטרין מחמת גנבי ממטי להו לביתי' דכיון דידיה נינהו בעו לנטורינהו ואי מנטרן אפילו מחמת גנבי בבית הסמוך לבית המדרש או בבית הסמוך לחומה ממטי להו עד דמטי התם ושביק להו והיכא דלא מנטרן לא מחמת כלבי ולא מחמת גנבי אפי' מחתן

בארעא ומשכח להו ממטי להו דרך מלבוש עד דמטי לביתיה ואי משכח להו בשבת ומחתן בארעא בדוכתא דמנטרן מחמת כלבי ולא מחמת גנבי שביק להו כדאיתנהו:

## דף ח.

הא דתנן בית שמאי אומרים שני תבשילין אחד לצלי ואחד לקדירה ולחמין וב"ה אומרים תבשיל א' בין לצלי בין לקדירה ובין לחמין וצלי ושלוק ומבושל הכל בכלל קדרה והכל כשר לעירוב אבל לאפות דברי הכל אין אופין אלא על האפוי כתנא דמייתי לה מאת אשר תאפו אפו והלכה קבועה היא וכן פסק רבי שמעון קיירא בעל הלכות ז"ל לערב בפת ותבשיל אע"פ שאין דברי הרי"ף כן מסתבר טעמיה דר"ש בעל הלכות וחנניא אליבא דבית שמאי לא החמיר אלא בחמין בלבד מה שלא החמיר בו תנא דמתני' אליבא דבית שמאי ובית הלל דאמרי מניח אדם עירוב תבשילין אחד ועושה בו כל צרכו צלי וקדרה וחמין כי כל זה דומה לבישול אבל באין אופין אלא אם כן עירב בפת ליכא מאן דפליג כדכתיב את אשר תאפו אפו מכאן סמכו חכמים לעירובי תבשילין מן התורה והא דאמר אביי לא שאנו אלא תבשיל אבל פת לא לומר שאינו יוצא בפת משום תבשיל דבעי' מידי דמילפת דומיא דתבשיל ואין צריך לומר שאינו יוצא בתבשיל משום פת שהוא עיקר חיי נפש:

## דף ט.

והא דאמר ליה שמואל להההוא סמיא פושע את לכולי עלמא שרי לדידך אסור. איכא מאן דקשיא ליה כיון דהוה שמואל מערב לכולה נהרדעא ודעת מי שהניחו לו לא בעי' אמאי לא נפק ההוא סמי' בעירוביה דשמואל בכלל כל בני נהרדעא ויש מי שאמרו בפירוק קושיא זו כיון דההוא הוה ידע ביה בשמואל דהוה מערב אכולה נהרדעא והוה מערב לעצמו ולא היה רוצה לצאת בעירוב של שמואל אלא בעירוב עצמו ופשע בעירובו שנה אחר שנה לפיכך א"ל שמואל כבר גלית דעתך שאינך רוצה לצאת בעירובי שאתה מתעצב כשאתה נזכר שלא עשית עירוב לעצמך ופשעת בדבר זה שנה אחר שנה גם אני אין בדעתי להוציא מי שסמך עלי או מי שאינו בקי או מי ששגג או נאנס אבל אין בדעתי להוציא את הפושעים ולדעתי זה המעשה לא היה בנהרדעא ואם היה בנהרדעא לא היה אותו סומא מנהררעא ולא מן השרויין בתחומה אלא מחוץ לתחום היה בא ע"י עירובי תחומין ומעולם לא יצא בעירובו של שמואל והאי דא"ל סמוך אדידי כלומר סמוך על המתוקן שלי כאדם הסומך על שולחנו של חבירו וכשנודע לו שהיה פושע

במצות עירוב אסר לו כההיא דאמר רב חסדא ושלחו מנות לאין נכון לו למי שלא היה לו להניח עירובי תבשילין אבל היה לו להניח ולא הניח פושע הוא וכן הא דמכריז הא דרבי יעקב בר אידי מי שלא הניח עירובי תבשילין יבא ויסמוך על שלי דרך נדיבות היתה שיסמכו על שלחנו כל מי שלא עירב ואגב גררה אתיוה להההוא עובדא גבי הנך עובדי דמר שמואל ורב אמי ורב אסי ולאו משום דדמי כולה עובדי להדדי דהא שמואל מערב ולא מכריז ורב אמי ורב אסי נמי מערבי ולא מכריזי ורבי יעקב בר אידי מכריז ולא מערב אלא לעצמו בלבד כי מנהג עירו היה שהיו כולן מערבין לעצמן והא דאמרי' עלה ועד כמה הוא חוזר על המעשים הראשונים דמר שמואל ורב אמי ורב אסי ואינו חוזר על המעשה האחרון דרבי יעקב בר אידי ודוגמתו מן החוזר על הרחוק ולא על הקרוב במקרא ובמשנה ובתלמוד הרבה מאד אין בהם קץ:

והא דתנו רבנן שבת שחלה להיות בר"ח או בחולו של מועד וכו'. לכאורה נראה שאין צריך לומר מקדש השבת וישראל והזמנים אלא ביום טוב אבל בחולו של מועד ובר"ח ליכא מ"ד הכי אלא מדאשכחן בפרק שלשה שאכלו דאיתיביה לוי לרבי מקדש השבת וישראל וראשי חדשים שמעינן מינה כי היכי דפליג רבי ביום טוב הכי נמי פליג בשבת שחל להיות בראש חודש ובחולו של מועד והא דתניא יום טוב משום פלוגתא דבית שמאי ובית הלל דלמר אית לית כולל ולמר לית כולל:

## דף י.

[דף כ' ע"א] ההוא גברא דאמר להו הבו להו ארבע מאה זוזי לפלניא ולנסוב ברתאי וכו'. פירשה הרי"ף ז"ל בפרק מי שמת לישנא קמא לישנא דמתנה הוא בין בזוזי בין בברתיה כולה כדכתיבנא התם בהלכות ויש מפרשים משום דכל תנאי שקדמו מעשה אינו תנאי ודעתינו נוטה לזה הפירוש. אע"פ שיש הרבה מן החכמים שאמרו דלא בעי' תנאי כפול ותנאי קודם למעשה בממון אלא באיסורא בלחוד כגון גיטין וקידושין שהרי אנו הולכין בממון אחר אומדן דעתא ומה לנו לדקדק בכל לשון שהוציא בו תנאו לא יהא אלא שיהא גלויי דעתא בעלמא ולי לא נראה כן דשאני היכא דהוציא התנאי בשפתיו ממי שלא הוציאו בשפתיו וגלה בדעתו שזה שגלה בו דעתו יש לומר אם היה מוציאו בשפתיו היה מוציאו כהלכה וזה הוציאו בשפתיו ולא הוציאו כהלכה כמו שאנו למדין מתנאי בני גד ובני ראובן אין תנאו כלום והמעשה מקוים והתנאי בטל ומשנה שלימה היא לענין ממון בבבא מציעא בפרק השוכר כל תנאי שמעשה בתחלתו אינו תנאי:

## דף י:

הא דאתמר האופה מיום טוב לחול ביררנוה גם אנו בפרק אלו עוברין יפה יפה שלא כדברי הרי"ף ז"ל:

והא דפסק הרי"ף ז"ל כרבי יוסי הגלילי דאמר לכם ולא לכלבים לא נראו לי דבריו מדא"ל אביי לרב יוסף לרבי יוסי הגלילי הני סופלי לחיותא היכי שדינן להו ביומא טבא ואיצטריך לשנויי ליה בשנויי דחיקי ודלא כהלכתא דהא דקא משני ליה רטיבתא חזיין להיסק גדול דלא כהלכתא הוא כדאמרי בחיזרא והלכתא יבישא שרי רטיבא אסור ובהדיא תנינן מחתכין את הנבלה לפני הכלבים אפילו בשבת וכ"ש ביו"ט וצדין חיה ועוף מן הביבירין ביו"ט ונותנין לפניהם מזונות וקודר אדם קב או קביים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש ומתירין פקיעי עמיר לפני הבהמה ומפספסין את הכפין ומלהקטין את התרנגולין ונותנין מים למורסן ונותנין לפני אווזין ותרנגולין ולפני יוני הדרסיאות וכל אלו מותרין שלא על גב ריפתא דלא כרבי יוסי הגלילי בסופלי דחיותא והיאך איפשר לדחות כל אלו משום משנה יחידאה דעיסת הכלבים שנשנית כרבי יוסי הגלילי אגב גררא דעירוב ושתוף וברכה וזימון וחלה ומצה בפסח. ועוד יש לומר דמודה ר"ע בעיסת הכלבים כיון דאפשר להו לכלבים לעיסה בלא אפייה לא טרחינן להו במלאכה יתירא אלא בזמן שהרועים אוכלין ממנה ומכל זה נראה לנו שהלכה כר"ע דאמר אפילו נפש בהמה במשמע ותו לא מידי:

והא דאמר רב הונא מי שלא הניח עירובי תבשילין עושין לה כדי חייו הלכה היא ואע"פ שלא הקנה קמחו לאחרים ואע"פ שלא כתבה הרי"ף ז"ל:

## דף יא.

והא דבעא מיניה אבא בר מרתא מאביי מהו לכבות את הנר מפני דבר אחד ופשטה לאיסורא וה"ה לכבות את הדליקה ביום טוב ואוקימנא להההיא דאין מכבין את הבקעת כר' יהודה דאמר לכם לכל צרכיכם ואיכא דקשיא ליה הא דאמר רב חסדא הלכה כרבי יהודה והיתה קושיא זו חמורה בעיני אחד מחכמי הדור ולא שם אל לבו מסקנא דשמעתא דאסיקנא התם הלכה ואין מורין כן ואנו תמהין על הרי"ף ז"ל שכתב הכל ולא בירר את דבריו:

## דף יב.

ומג' דברים שאמר ר"ג להקל אין הלכה כמותו למדנו המכבדות של תמרה דבר שמלאכתו לאיסור הוא ואין להתירן משום דבר שאין מתכוין כי השואת הגומות בכיבוד הבית פסיק רישיה ולא ימות הוא ואפילו ר"ש מודה בה ויש לנו כמה ראיות ע"ז במסכת שבת להוציא מדברי הרי"ף ז"ל שהתיר כיבוד הבית בין בשבת בין ביו"ט כמו שמפורש בהלכותיו במסכת שבת:

והא דת"ר אין מסננין את החרדל כולה כדאיתא בפרק רבי אליעזר וכתובה בהלכות הרב ז"ל במקום הזה אלא שהוא כתב מאי שנא מבישרא אגומרי אמר ליה התם ליכא כבוי הכא איכא כבוי ואנן לא גרסי' הכי כי כל כבוי שהוא מחמת אוכל נפש מותר ומה לי הבערה ומה לי כבוי אלא ה"ג התם לא אפשר הכא אפשר כלומר אי אפשר באכילת צלי אלא כך כי הוא המובחר שבצלי אבל מתוק החרדל אי אפשר בלעדיו לפי שאין בו צורך אלא לאנשים מפונקים ומעונגים יותר מדאי ואינו דבר שוה לכל נפש ולא שרי' מלאכה בכל כי האי מילתא:

וכן ההיא דבעא מיניה אבייי מרבה מהו לגבן א"ל אסור ומאי שנא מלישה התם דלא אפשר הכא אפשר כלומר הגבינה אפשר בלעדיה כי החלב טוב ממנה אפילו מן הגבינה המובחרת שהיא בת יומא אמר ליה והא אמרי נהרדעי גבינה בת יומא מעליא קא סלקא דעתיה שהיא מעולה יותר מן החלב אמר ליה הכי קא אמינא אפילו גבינה בת יומא מעליא כלומר אפילו גבינה כל זמן שיש בה טעם החלב מעליא משאר הגבינה שאינה בת יומא ויצאה הליחות ממנה וכל שכן שהחלב יותר טוב מכולן ובפירושי רבינו שלמה ז"ל נמצא זה בחלוף שהוא אומר שהגבינה היבשה טובה מן הלחה ויש ספרים שאין כתוב בהן אפילו גבינה אלא אפילי בת יומא והם נוטים לדברי רבינו שלמה ז"ל:

## דף יג.

[דף כד ע"ב] הא דאמר ר"ש בן אלעזר שוחטין מן הניגרין ביו"ט אבל לא מן הרשתות הלכה היא ואע"פ שלא כתבה הרי"ף ז"ל דבכל ספק מוכן כה"ג אפילו ר"ש מודה דהיינו מוקצה מחמת איסור מלאכה גמורה דלא יהיב דעתיה עליה מאתמול כלל כדאמר ר"ש התם אבל כוס וקערה ועששית לא יזיזם ממקומן:

והא דאמר רב פפא הלכתא נכרי שהביא דורון לישראל אם יש מאותו המין במחובר אסור פירשה ה"ר שלמה משום דכגרוגרות וצמוקים דמי דאסח דעתיה מיניה וכן כל מחובר לקרקע אסוחיה אסח דעתיה מיניה ולא היה צריך לכל זה כי ברור הוא דמודה

ר"ש בכל מוקצה מחמת איסור שאין דעתו עליו כגון כוס וקערה ועששית וזהו טעמו בבכור שאם עבר ובקרו אינו מבוקר דכיון דסבירא ליה אין רואין מומין ביו"ט מוקצה הוא מחמת קדושתו ואיסורו וכל מחובר אסור לערב בכדי שיעשה וכן ספק מחובר ואם אין מאותו המין במחובר בתוך התחום מותר ולשאר דיני מוקצה האמורים בתלוש אין חוששין בנכרי שהביא דורון לפי שאין הכן לנכרי כמו שמפורש בראש מסכת שבת בתלמוד ירושלמי ואם הביא מחוץ לתחום אסור גזירה שמא יאמר לו להביא בתחלה ולערב מותר לו מיד והבא בשביל ישראל זה מותר לישראל אחר דמשום גזירה שמא יאמר לו לא אסרי' ליה לישראל אחר שאין אדם חוטא ולא לו:

ומצאתי כתוב לרב רבי מאיר ברבי יוסי ז"ל שהעיד בשם ה"ר יצחק בן מרן לוי ז"ל כי ה"ה לנכרי שהדליק את הנר בשביל ישראל או שמילא מים לבהמת ישראל או שעשה לו כבש בשבת כולן מותרין לישראל אחר ואין הפרש בזה בין שבת ליו"ט ונשאלה שאלה מלפני חכמי המקום הזה ז"ל על הבא בשביל ישראל ביו"ט של ראש השנה שאין מאותו מין במחובר והשיבו שהוא מותר לו ביו"ט שני לפי שאין עליו שום איסור הכנה ולא איסור התלוי בקדש כמו שנאמר כי שני הימים קדושה אחת הן וקדושתא אריכתא היא אלא כעין קנסא גזירה שמא יאמר לו דיו שקנסנו עליו יום ראשון וה"ה לשבת ויו"ט ומחובר שנתלש ביו"ט ראשון מותר ביו"ט שני של גליות לאחר ששהה בכדי שיעשה זו הלכה למעשה רווחת לכל ישראל מההוא בר טביא דאיתציד ביו"ט ראשון ואישתחיט ביו"ט שנו כדאיתא במסכת עירובין ויש שמחמירין על עצמן מדאמרי' בכדי שיעשו אלמא בעי' שעה הראויה לעשייה ועוד דסבורין לומר כיון דאתקצי לתחלת יו"ט שני בכדי שיעשו אתקצאי לכולי יומא ואין שורש לכל הדברים הללו כי שני ימים טובים של גליות משום ספק הן וכידוע שאחד מהן חול ואם הראשון חול הרי חול מכין ליו"ט ואם השני חול מאחר ששהה בכדי שיעשו די לו וההוא עובדא דההוא בר טביא תיובתיהו בהדיא ואין בזה לפקפק לכל בעלי תושיה:

והא דבעא הלל מרבה [בדף כו י"ב] יש מוקצה לחצי שבת או לא כלישנא בתרא נקיטינן לקולא דמסייעה ליה מתניתא דשוין כפשוטה. וההיא דתניא היה אוכל בענבים והותיר וכו' עד וכן אתה מוצא באפרסקי' ובחבושי' ובשאר כל מיני פירות אוקימנא במס' שבת לר' יהודה ולית הלכתא כותיה אבל לר"ש אין מוקצה אלא גרוגרות וצמוקים בלבד:

והא דאמר רב כהנא מוקצה שיבש ואין הבעלים מכירין בו מותר גם היא הלכה היא והרי"ף ז"ל לא הזכיר מכל זה כלום ולא ידענו על מה כי מוקצה גרוגרות וצמוקים אסור בין בשבת בין ביו"ט:

## דף יד.

והא דאמרינן אסור להראות סכין לחכם ביום טוב פירשה הרי"ף ז"ל משום גזירה שמא יצא חוץ לתחום ובפרק משילין נראה שאין לגזור משום תחומין למאן דאמר תחומין דרבנן וה"ר שלמה ז"ל פי' משום דאוושא מילתא ונראה כמו שדעתו למכור באיטליז ולי נראה ראיית סכין כראיית בכור היא שמעכבת השחיטה ונראה כמתקן וכדן את הדין:

## דף יד:

מתני' בהמה שמתה לא יזיזנה ממקומה כתב עליה הרי"ף ז"ל תרגומא זעירי בבהמת קדשים ובמסוכנת ובסוף מסכת שבת מייתינן לה להא דזעירי למיפשט מינה דזעירי כר' שמעון סבירא ליה והרי"ף ז"ל פסק גבי יו"ט כרבי יהודה הלכך אפילו במסוכנת דחולין לא יזיזנה ממקומה לטעמו של הרב ז"ל וקשיא דידיה אדידיה ואית דגרסי הכא במאי עסקי' במסוכנת ודברי הכל כלומר בבעלי חיים אפילו ר' שמעון מודה שאסורין ובמסוכנת מאתמול אפילו רבי יהודה מודה דהיא חשובה כמתה ולא נחלקו אלא בחולה מאתמול ומתה בשבת או ביום טוב ויש בזה מעט סמך לדברי הרי"ף ז"ל ואנו אין אנו גורסין אלא הכא במאי עסקינן במסוכנת כלומר ובמסוכנת היא מחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון וסתם מתני' כר"ש אליבא דזעירי אבל אליבא דרב נחמן דאמר דגבי יו"ט סתם לן תנא כר' יהודה איכא למימר דלא מוקי' לה בבהמת קדשים ואע"ג דקתני עליה ועל החלה שנטמאה מעשה שהיה כך היה ולא אמרי' מה חלה דקדישא אף בהמה דקדישא וסתם מתני' דלא כר' שמעון ואיכא למימר לעולם ר"ג כזעירי מוקים לה בבהמת קדשים הא דחולין שריא ומגו דאשתראי בשבת אישתראי נמי ביו"ט דליכא מידי דבשבת שרי וביו"ט אסור כמו שביררנו בתחלת זו המסכתא ודאמרי' דסתם לן תנא ביו"ט כר' יהודה במוקצה שהוא אסור מאיליו בשבת כמו בקוע עצים מן הקורות ומן הקורה שנשברה ביום טוב וכל כיוצא בו שהוא הוא המוקצה שאסור ביום טוב ואין אנו חוששין אם סתם לן תנא הכא ביום טוב כרבי שמעון שמאחר שהוא מותר בשבת גם ביו"ט הוא מותר ולזו הסברא דעתינו נוטה:

## דף טו.

מתני' אין משחיזין את הסכין ביו"ט וכו'. אמר רב הונא לא שאנו אלא במשחזת של אבן אבל במשחזת של עץ מותר ואוקימנא למתני' דלא כרבי יהודה מכלל דלרבי יהודה שהיה מתיר במכשירי אוכל נפש מותר לחדדה אפי' במשחזת של אבן אלא שלא רצה

הרב אלפסי ז"ל לפרסם הדבר משום דאסיקנא הלכה ואין מורין כן ולפי' כתב בסכין שעמדה מותר לחדדה ודוקא אגב ריחיא או אפומא דדיקולא ופירש הרב רבי שלמה ז"ל אף על פי שמאתמול שלשום התחילה לקלקל ולילך דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה מאתמול סבר לא צריכה אבל נפגמה מאתמול לא הוה שרי דמוכח קלקול שלה וה"ל לחדדה מאתמול וה"מ דפסקא אגב דוחקא דאי לא טרחא יתירא הוא ואסור ולי נראה היכא דלא פסקא כלל שויי מנא הוא ואסור אפילו לר' יהודה שלא היה רבי יהודה מתיר לעשות פחמין לעשות כלי ברזל והא דת"ר בפירקין דלקמן אין מתקנין את השפוד ואין מחדדין אותו פירשה ה"ר שלמה ז"ל דלא כרבי יהודה אי נמי בנרצם מעיו"ט ודברי הכל ולי נראה כאן בשפוד של מתכת כאן בשפוד של עץ ודבר הלמד מענינו הכא תנינן לה גבי סכין דהוא של מתכת והתם תנינן לה גבי אין מוציאין את האור מן העצים ותקון שפוד של עץ היא החלקתו בסכין ותיקונו וחדודו שויי מנא הוא ואפילו ר' יהודה מודה ושפוד של מתכת שנרצף נמי שויי מנא הוא שהריצוף פחיסה ובכיפה כעין שבירה הוא וכדאמרי' התם דרצפינהו מרצף ואפילו ר' יהודה (מודה) בשפוד שנרצף שאין הנרצם דומה לנרצף שהנרצם הוא שנעקם מעט והוא הפוך מלשון צרם באזנו וכאלו הוא נרצם אבל הנרצף הוא שנכפף לגמרי ומשום הכי מודה בזה רבי יהדה דאסור לתקנו ואף על גב דמיפשט בידו וה"ר שלמה ז"ל לא פירשה כן:

## דף טז:

אתקין רבא במחוזא דדרו באכפא נפריס סודרא עלייהו והא דאמר אביי היכי תעביד תפרוס סודרא עילויה זימנין דמשתמיט במיא ואתי ליה סחיטה לא קשיא כאן בכדי מים כאן בכדי יין שהכבוס והסחיטה אינה אלא במים אבל ביין אין בו משום כבוס וסחיטה כמו ששנינו ומסננין את היין בסודרין:

ושוין בסוכות החג בחג שהיא אסורה ואם התנה עליה הכל לפי תנאו אוקמה שמואל סיפא אתאן לסוכה דעלמא והרי"ף ז"ל לא הזכירה בהלכות מדאוקמא רב נחמן בסוכה רעועה שנפלה ביו"ט שמעי' מינה דסוכה רעועה מהני בה תנאה ואפי' לר' יהודה שאם התנה עליה מעי"ט ונפלה ביו"ט מוכנת היא ואינה מוקצית מחמת איסור דאי נמי סתר לה קודם נפילה אין בה משום סתירת אוהלא שהיא רעועה אבל לכתחלה אין לו לסתרה משם דמיחזי כמאן דסתר אוהלא וסוכה בריאה לא מהני בה תנאה ומוקצית היא מחמת איסור ואפילו לר' שמעון דלא יהיב עלה דעתיה מאתמול ויש בה משום סתירת אהל ואם היא רעועה ונופלת ולא התנה עליה מאתמול היינו פלוגתייהו לר' יהודה אסורה

ולר' שמעון מותרת וקי"ל ביו"ט כר' יהודה ובמוקצה מחמת איסור כה"ג כגון מותר השמן שבנר שכבה אפי' בשבת קי"ל כר' יהודה וסוכה דמצוה לא מהני בה תנאה כלל ל"ש בריאה ול"ש רעועה דמגו דאתקצאי למצותה חדא שעתא אתקצאי לכולהו שבעת יומי דכחד יומא אריכא דמו ונויי סוכה מהני בהו תנאה באומר איני בודל מהן כל בין השמשות ואי לא אמר הכי אסירי בכלהו יומי דסוכה דמגו דאתקצו לבין השמשות אתקצי נמי לכלהו יומי דסוכה:

## דף יח:

והא דתנו רבנן אין סומכין את הקדירה בבקעת וכן הדלת לפי שלא נתנו עצים אלא להסקה ור"ש מתיר ר"ש לטעמיה דלית ליה מוקצה ות"ק כר' יהודה דאית ליה מוקצה הלכך עצים כיון שאין עליהם תורת כלי לא הוכנו מאתמול אלא להסקה וסוגיין כת"ק ופלוגתא דרב נחמן ורב ששת בחיזרא בהדין טעמא שייכא ורב נחמן לטעמיה דאית ליה מוקצה ביו"ט כרבי יהודה משום דסתם לן תנא דמתני' כותיה ואיפסיקא הלכתא בהדיא בחיזרא יבשתא שרי רטיבתא אסור וכן פי' הרי"ף ז"ל בהלכות רטיבתא אסור משום דכמוקצה דמי ובסוף מסכת שבת איפליגו רב אחא ורבינא אליבא דר"ש במוקצה ואסיקנא הלכתא בכל התורה כולה כדברי המיקל וקשיין הלכתא אהדדי ומכל זה נראה לנו שהלכה כרב נחמן דאית ליה מוקצה ביו"ט ולית ליה מוקצה בשבת והפרש יש בין מוקצה למוקצה וכל המוקצה האסור ביו"ט אסור בשבת וכל המותר בשבת מותר ביו"ט וכמו שפרשתי לך בתחלת זאת המסכתא ואע"ג דשאר אמוראי כולהו לא שני להו במוקצה בין שבת ליו"ט אלא מאן דאסר כר' יהודה אפילו בשבת אסר ומאן דשרי אפילו ביו"ט שרי ולא מפלגי בין מוקצה למוקצה אנן כרב נחמן נקיטין ובין מוקצה למוקצה מפלגינן לפום סוגיא דשמעתא דבמסכת יו"ט ובמסכת שבת ומתרצן הלכתא דהכא והכא ולא קשיין אהדדי ובמסכת שבת בפרק כל הכלים מייתי לה למתני' דהכא ומסקנא מוקמי' לה אליבא דבית שמאי דגזור יו"ט אטו שבת ומשמע מינה דלית הלכתא כמתני' והכא פסקי' כותיה ונראין הדברים הללו כסותרין זה את זה אלא יש לומר לישני אינון דמאן דמתני הא לא מתני הא:

ולענין הלכה למעשה נקיטי' ההוא לישנא דאיתמר בדוכתיה ואתוקם בבוכנתיה ושבקי' להההוא דלא איתמר בדוכתיה ואגב גררא הוא דאתיוה והם הכי נמי סבירא לן בהנך תרי לישני דרב פפא דאמר הלכתא מלוה על פה גובה מן היורשין ואין גובה מן הלקוחות חד מינייהו בקדושין בפרק ראשון וחד מינייהו בב"ב בסוף גט פשוט אע"פ שהרי"ף

טרח להעמידם שתיהן כאחד אנו נראה לנו דפליגין לישני אהדדי וכההוא לישנא דב"ב נקיטין והם הכי נמי עבדינן הכא כיון דמתני' דאין סומכין את הקדרה ביו"ט פרשוה בגמ' בדוכתה מטעם מוקצה לפי שלא נתנו עצים אלא להסקה וסוגיא דשמעתתא לאוקמוה כהלכתא עלה סמכי' וכותה עבדינן וההיא סוגיא דבמסכת שבת חשבי' ליה כלישנא אחרינא להגדיל תורה וללמדך שאפילו ב"ש דסבירא להו במוקצה ונולד ביו"ט כרבי שמעון וכדתנן ביצה שנולדה ביו"ט ב"ש אומרים תאכל בבקעת מודו דאין סומכין ולאו משום דלא נתנו עצים אלא להסקה דהא לא סבירא להו שום מוקצה אלא משום גזירה יו"ט אטו שבת ואזדו לטעמיהו דסבירא להו אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ומתני' דאין סומכין את הקדרה בבקעת איכא למימר דב"ש היא דהא מפרש טעמא בברייתא משום דלא נתנו עצים אלא להסקה ודילמא ב"ה לא מודו בה וכיון דסוגיין בשבת להקל במוקצה נחתין לה לאחויי אנפא דהיתרא ואע"ג דמתניתא לגבי יו"ט והכא במסכת יום טוב בדוכתא דסוגיין להחמיר במוקצה נחתינן ליה לאחויי אנפא דאיסורא ובכל זה יש סעד לדברינו שפסקנו כרב נחמן דמוקצה ביום טוב אסור ובשבת מותר:

## דף יט.

מתני' ועוד אמר ר' אליעזר עומד אדם על המוקצה ע"ש בשביעית וכו' וה"ר שלמה ז"ל מקשה בה אמאי קתני ועוד והא אפסקוה רבנן במילתא אחריתי דקתני אין מוציאין את האור וכו' והתם במסכת עירובין בפ' אין עושין פסין דקא מקשי מר"א דסוכה אדרבה מר"א דהכא ה"ל לאקשויי דלא מצי לדחויי כדדחי ליה התם ונראה לי דכה"ג לא הויא הפסקה דכיון דאתחיל במילי דהדלקה קא מסיים ואזיל כל מילי דהדלקה ולפום הכי תנא בהדיא אין מוציאין האור וכל כה"ג לאו הפסקה הוא:

ומה שהביא הרי"ף ז"ל ראיה לדבריו בסוף פרק משילין מדתניא אחרים אומרים משום ר"א ביצה תאכל היא ואמה דאמרי' עלה אי בתרנגולת העומדת לגדל ביצים היא ואמה אסירא דאלמא פשיטא דהכין הלכתא הוא זו אינה ראיה דהא שמעי' ליה לר"א הכא בהדיא דאית ליה מוקצה מדתנן עומד אדם על המוקצה ומש"ה מהדרי' לתרוצא להההיא ברייתא כמ"ד מוקצה אסור ואין להביא ראיה ממנו גם הראיה שהביא משקלא וטריא דגמ' דאמרינן מ"ט דב"ש מוקצה הוא כלומר שזה דבר ידוע הוא גם זה אינה ראיה משום דקס"ד דאפילו מאן דשרי במוקצה בנולד אסור הוא דפרכי' הכי כדמסיק לה התם ומאי קושיא וכו' ומ"מ זה אין להביא ראיה ואנו כבר כתבנו ופירשנו דיני המוקצה ומה שאנו

מודים לדברי הרי"ף ז"ל שפסק כרב נחמן ומה שלא נראה לנו מדבריו שהשוה כל דיני המוקצה ולא הפריש ביניהם:

[דף לג ע"ב] הא קמ"ל דטבל מוכן הוא אצל שבת שאם עבר ותקנו מתוקן וכתב ה"ר שלמה ז"ל ואם באת לומר אדרבה דוק מיניה לאיסורא שבשאר שני שבוע הוקבע בדבורו למעשר ואסור משום מוקצה אע"פ שעבר ותקנו הכי ה"ל למיתנא העומד על המוקצה ע"ש בשביעית ואמר מכאן אני נוטל למחר הרי זה מן המוכן דדייקי' מינה הא בשאר שני שבועי אין זה מן המוכן אבל השתא דקתני לא יעמוד שמעי' מינה דאיסורא דשאר שני שבועי משום טבל הוא ולא משום מוקצה שאם עבר ותקנו מתוקן ועוד י"ל דאיסורא לא הוה צריך לאשמועי' דמסתמא טבל מוקצה הוא ולאו יהיב דעתיה מאתמול למעבד ביה איסורא ואע"ג דמוקצה מחמת איסורא דרבנן הוא:

## דף יט:

ואע"פ ששנינו בית מלא פירות סתום ונפתח נוטל ממקום הפתח דאוקימנא באודרא דליבני דשרגינהו ואקצינהו ואפילו הכי לא הוו להו פירות מוקצה מחמת איסור כיון דאיסורא דרבנן הוא שאני התם לפי שאפשר לו לבית שיפתח מאיליו אבל טבל שא"א שיתקן מאיליו מסתמא מוקצה הוא להכי עדיף לן כח דהיתרא ודייקינן ממתני' להיתרא ולא דייקינן לאיסורא:

[דף לה ע"א] והא דאמרי' שבת לאפוקי מדהלל בדין הוא דהל"ל לאפוקי מדר"א ומדר"י דס"ל שבת קבעא וכדאמרינן לעיל בגמרא אלא הא עדיפא ליה לאשמועי' דאיכא תנא דס"ל כר"י מדקתני הלל עצמו אוסר אלמא חלוקין עליו כל בני דורו וכן תרומה לאפוקי מדר"א מדקתני וחכמים מתירין אלמא ר"י דאמר כרבנן וכן מקח לאפוקי מת"ק דר"י ור' יוחנן דאמר כר"י וכסתם מתני' דהלוקח פירות מעם הארץ וה"ג מקח כדתנן הלוקח פירות מעם הארץ:

[שם ע"ב] עד כמה אמר רבי זירא אמר רבי אסי כאותה ששנינו מפנין ד' וה' קופות של תבן ולא כתבה הרי"ף ז"ל ולי נראה שהלכה היא ואף על גב דאקשי' עלה ודילמא לא היא לא דחי' מימרא ברירא בדילמא ובכלהו בעיא דמבעיא לן עלה בגמרא כיון דחזינן בהדיא במימרא דרבי זירא דיליף להו מהדדי ולא חייש לדחויי ולאפרושי בין שבת ליו"ט הם הכי נמי נקיטין בכולהו:

והא דאמר ר' יצחק אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת ברור הוא שאין הלכה כמותו ולא מן הטעם שכתב בו הרי"ף ז"ל ובמסכת שבת בפרק כירה פירשנוהו:

## דף כ:

וכתב הרי"ף ז"ל המוסר בהמתו לבנו או לרועה הרי היא כרגלי הבעלים אוקימנא בשני רועים דלא קנה אחד מהם וכו' כדכתיבנא בהלכות ואין פירושו בזה נכון דקא מוקים לה בשמסרה לשני רועים וכשמסרה מערב יום טוב דבהא ליכא מאן דפליג ובידוע שהוא כרגלי הרועה בין שהוא אחד בין שהם שנים אלא מתניתין בשני רועים כגון שיש שני רועים בעיר ומסרה לאחד מהם ביום טוב ומשום דלא גמר בדעתו מאתמול למאן מינהו בעי לממסרה לא נסתלקה ממנה רשות הבעלים והרי היא כרגליהם ודיקא נמי דקתני לבנו או לרועה ולדברי הרי"ף ז"ל ה"ל לתנא דמתניתין למיתנא לבנו ולרועה:

## דף כא.

[דף לח ע"ב] א"ל רב ספרא משה שפיר קאמר להו לא שמיע להו הא דא"ל רבא בר חייא קטוספאה משמיה דרב הבורר צרור וכו' אלמא כילא חסריה ה"נ כילא חסריה ורבי אבא דאמר הרי שנתערב קב חטים בעשרה קבין של חבירו ל"ש חטים בחטים ול"ש חטים בשעורים קאמר ול"ש ליה בין מין במינו לשאינו מינו כי היכי דלרבנן לא שני להו בין במינו ובין שלא במינו ואע"ג דאיסורא בטיל ממונא לא בטיל ואע"ג דמים ומלח לא חשיב הא אשכחן צרור דלא חשיב והבורר אותו משלם דמי חטים משום דכילא חסריה הכי נמי כילא חסריה כלומר פוחת הוא במדה ממקום שיצא משם ומוסיף הוא במקום שהלך שם שהיא העיסה והמים והמלח מעורבין בה ומוסיפין בנפחה ובמשקלה א"ל אביי ולא שני ליה למר בין ממון שיש לו תובעין לממון שאין לו תובעין כי הצרור מתוך הגורן ממון שיש לו תובעין הוא מתוך שחסרו מדה והמים והמלח אין לו תובעין שיתבעם בעצמם לפיכך בדין היה שיבטלו בתוך העיסה ושפיר עביד דאחיכו עליה דר' אבא וכי תימא הכי נמי דלא שני לן בין ממון שיש לו תובעין לממון שאין לו תובעין כיון דאית ליה בעלים אלמא כל דאית ליה בעלים לא בטיל מים ומלח נמי לא בטלי אלא הא דא"ר חסדא נבלה בטלה בשחוטה וכו' ועיקרה במסכת מנחות והוא אליבא דרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל הכי נמי דכי אית לה בעלים לא בטלה וכי תימא ה"נ והא תנן רבי יוחנן בן נורי אומר חפצי הפקר קונין שביתה אע"פ שאין להם בעלים כמי שיש להם בעלים דמי אלא כל ממונא דלית ליה בעלים כמאן דאית ליה בעלים דאמו ואם איתא דנבלה לא בטלה כי אית לה בעלים כי לית לה בעלים נמי לא תבטל וקשיא לרב חסדא כל אילו דברי אביי לרב ספרא והשיב לו רב ספרא שהיה סומך דברי רבי אבא וא"ל לאביי איסורא גרידה דלא תלי בממונא כגון איסור נבלה בטיל בין דאית ליה בעלים

בין דלית ליה בעלים אבל ממונא אע"ג דשייך ביה איסורא לא בטיל ומשום הכי חפצי הפקר קונין שביתה אע"פ שאין להם בעלים כמי שיש להם בעלים משום דאיסורא דתלי בממונא הוא שאיסור תחומין תלוי לכל ממון ברגלי בעלים וכן במים ומלח שבעיסה איסורא דתלי בממונא ולא בטיל לעולם ואע"ג דלית לי' תובעין הרי הוא כרגלי הבעלים ועמדו דברי ר' אבא כהוגן ואביי ורב אשי נחתי לה בטעמא אחרינא וה"ג אביי אמר רב אשי אמר ולפי שיש חלוף ושבושין בנוסחאות בשמועה זו כתבתיה:

וזה שכתב הרי"ף ז"ל בשנים שלקחו חבית ובהמה בשותפות דקם ליה רב ור' אושעיא בחדה שיטתא וכיון דהלכתא כר' אושעיא שמעינן מינה דהלכתא כרב נראה מדבריו שבהמה אסורא ולא כן כתב ה"ר שלמה ז"ל אלא רב יחידאה הוא דחייש ליניקת תחומין ור' אושעיא דאמר יש ברירה לא שנא חבית ול"ש בהמה הכל מותר ונראין דברי ה"ר שלמה ז"ל דליניקת תחומין לא חיישינן מדקי"ל כשמואל בשור של פטם ובשור של רעיה ועוד מדרב כהנא ורב אסי דפליגי עליה דרב וקא מתמוהי עליה ושתיק והא דאמר שמואל שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם איכא דקשיא ליה דשמואל אדשמואל דהא אמר שמואל אף חבית אסורה מפני השותפות דקסבר אין ברירה אי הכי שור של פטם להוי נמי כשור של שותפין וליתסר ויש שסבורין לומר דה"נ קאמר הרי הוא כרגלי כל אדם וכולן אוסרין זה על זה כשנים ששאלו חלוק בשותפות וכן כל אנשי העיר בשור של רעיה כולן אוסרין זה על זה אליבא דשמואל ואין זה הפירוק מחוור אצלי ונ"ל דשאני שור של פטם ושל רעיה מחבית ובהמה של שותפים דחבית ובהמה לאו לזבוני קיימי ואיכא למימר דילמא ממלכי אהדדי ומעכב חד לחבריה ולא פלגי לה אבל בשור של פטם ושור של רעיה דלזבוני קיימי נסתלקו מהם הבעלים שהוא הטבח וקיימי בחזקת לוקח דהא ליכא מאן דמעכב ובכה"ג אפי' שמואל מודה דאמרי' יש ברירה בדרבנן ושור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם ואין שום אדם אוסר על חבירו ושור של רעי' הרי הוא כרגלי אנשי אותה העיר ויש לו אלפים אמה לכל רוח ואם היה בהם מי שעירב לצפון או לדרום אינו מהלך בו אלא כרגלי רוב אנשי אותה העיר:

## דף כא:

[דף לט ע"ב] ואי אמרת בירא דשותפי הוא אמאי מותר והא תנן שותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר ומגופא דההוא דנדרים לא מצי מקשי מרחוב ובית הכנסת ומבהמ"ד ובית המרחץ ותיבה וספרים דאיכא למימר דילמא שאני התם כיון דלית בהוא בכל הני דין חלוקה לא אמרי' כל חד וחד מדידיה קא מתהני ומש"ה אסורין אבל לשכות

ועזרות והר הבית מקדש קדישי ואינו יכול לאסרן דהא לית להו בעלים ולפום הכי מייתי לה ממתני' דהשותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר דאלמא לא אמרי' כל חד וחד לדנפשיה עייל ואע"ג דאית בית דין חלוקה ומשני לרחוץ ה"נ דאסירי בבור של אמצע הדרך משום דבירא דשותפי הוא הב"ע דאמרי' מותרין בשל עולי בבל למלאות דאמרי' כל חד וחד מדידיה קא ממלא ולעולם בירא דשותפי הוא והא דתנן אסורין ליכנס לחצר איכא למימר בשנכנס בכולו וכל הני מילי חבטאי אינון ולאו דסמכא אינון ובמקומם במס' נדרים הדברים אמורים על אופניהם בחילוף מה שאמורים כאן הלכך לא סמכי' על הני מילי דאתמר הכא משום דאידחו להו במסקנא דאסיקנא דמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו פליגי ר"נ סבר קנה חבירו ורב ששת סבר לא קנה חבירו ואע"ג דבבבא מציעא אמר רב נחמן בפי' לא קנה חבירו לא קשיא דידיה אדידיה דא"ל כיון שנתן לידו של חבירו וזכה בו חבירו איגלי מילתא למפרע דמעידן הגבהה זכה ביה ולפי' הם כרגלי מי שנתמלא לו ודאמר ר"נ התם לא קנה חבירו בשלא הגיע ליד חבירו וה"ר שלמה גריס בענין אחר ומפרש לה בענין אחר וכיון דאפסיקא הילכתא בהדיא בדוכתא במגביה מציאה לחבירו קנה חבירו איתא לדר' נחמן דהכא הילכך מילא ונתן לחבירו הרי הוא כרגלי מי שנתמלאו לו ובור של יחיד אוקימנא במכונסין ונהרות המושכין ומעינות הנובעים כרגלי כל אדם והרי"ף ז"ל לא פירשה כן:

והמפקיד פירות אצל חבירו פלוגתא דרב ושמואל וקי"ל כרב באיסורא ומתני' דתנן ואם עירב הוא פירותיו כמוהו אוקימנא בשיחד לו קרן זוית דבהא אפילו רב מודה שהם כרגלי המפקיד והיכא דזיכה לו ע"י אחר או אנחיה בעבורא דדשא כמו שייחד לו קרן זוית דמי ולא ידעתי על מה השמיטה הרי"ף ז"ל:

סליקא להו מסכת יום טוב